

ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 13 του Μάρτη 1905

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Οἰκονόμου: ἀριθ. 4 — ΑΡΙΘ. 139

ΟΙ ΠΑΡΑΔΕΣ

Ἔμαθα τίς προάλλες ἀπὸ πού τραβάμε τοὺς παράδες γιὰ νὰ ποδείξουμε πὼς ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα δὲν εἶναι χυδαία, πὼς εἶναι γνήσια κόρη τῆς ἀρχαίας καὶ πὼς αὐτὴ θὰ τιμήσῃ τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ παράδες μᾶς ἐρχονται ἀπὸ τοὺς Γιαπανέζους.

Νὰ δῆτε!

Μιλοῦσα προχτές μ' ἓνα Ῥούσο—κοζακιστὴ—καὶ πολὺ σοβαρὰ, πολὺ ἀποφασιστικὰ, μοῦ ἔλεγε, μοῦ ἀπέδειξε μάλιστα πὼς οἱ Γιαπανέζοι πλερώνουνε τοὺς ρούσσους παναστάτες. Δοιπὸν κι ἀρτοὶ ἐμᾶς. Ἡ μάννα τοῦ νεροῦ στὴν Ἀσία, ὁ παρὰς μας γιαπανέζικος.

Κι ὁ μῦθος δηλοῖ ὅτι, ὅταν ὁ κοζακισμὸς καὶ ἡ καθαρέβουσα πνέουνε τὰ λοιπὰ, λυσσιάζουνε, δαγκάνουνε καὶ φωνάζουνε πὼς ὁ Χάρος θὰ πῆρε παράδες.

ΨΥΧΑΡΙΞΙΣ

ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΕΤΡΕΣ

Ἀπὸ τὴν «Ἀσάλευτη Ζωὴ» τοῦ Παλαμᾶ

Τὸ σήμερον εἶτανε νωρὸς, ταῦριο ἀργὰ θὰ εἶναι. Δὲ θὰ σοῦ στρέξει τὸνευρο, δὲ θὰ ἴδῃς ἢ αὐγὴ πού θέλεις. Μὲ τὸν καημὸ τᾶθάνατον πού δὲν τὸ φτάνεις μείνε, Κυννηγητὴς τοῦ σύγγεφου, τοῦ Ἰσικίου Πραξάτέλης.

(σ. 6)

Ἐκεῖ ἀπ' τῆς τρίκορφης Βαράσοσθας τὰ ὄψη, Σὰν ἀπὸ πύργου δῶμα δέσποινα, ἢ Σελήνη Στὰ δλόστρωτα νερὰ τὴν ὄψη, τῆς θὰ σκύψη.

(σ. 8)

Λάμπει γεννήτρα ἐνὸς Ὀλύμπου ἢ θεία Πεντέλη.

(σ. 8)

Μενεξεδένο αἶμα γοργοστάλ' ἢ Ἀθήνα Κάθε πού τὴ χτυπᾶν τοῦ Δελινοῦ τὰ βέλη.

(σ. 8)

Κυλοῦσε ὁ Νεῖλος τὰ νερὰ τὰ κοσμοτρόφα, Κι' ἐγὼ λωτοσιτεφάνωτος ἔπλεκα τάχα Στῆς φοινικιάς τὸν Ἰσικιο, σὰν ἀγρίμι, ἀγάπη Μὲ σφιγγοπρόσωπη κι' ὀρθόστηθη Φελλάχα.

(σ. 10)

Ἀμαρτωλὸς καλογορεῖται ὁ Ἁγιονόρος, Μὲ καλεῖ ὁ Σατανᾶς κι' ἡ Κόλαση μὲ τρώει,

Σὲ βαθὺ πλάνο ρέμα πνίγομαι ὀδοιπόρος,
Ἐν' ἡ ψυχὴ μου χαλασμὸς καὶ μυρολόι.

(σ. 10)

Ἀκόμα τὸ ἔλατο τῆς λεβεντιάς φουντώνει,
Κι' ἀπ' τῶν αἰώνων τοὺς καημοὺς κι' ἀπὸ τὰ πάθη
Τοῦ Διγενῆ ἢ πνοῆ πατιοῦ χυμένη πλάθει
Κανάρη, Καραϊσκιῆ καὶ Κολοκοιτρώνη.
Καὶ μέσ' στῆς χροσοπράσινης νυχτιάς τὰ βάθη
Ἀκόμα ἀργολολεῖ τοῦ Κολωνοῦ τᾶηδόνι.

(σ. 11)

Καὶ μὲ τὸν Ἥλιο Κρόνος, Ἄρης, Γῆ, Ἀφροδίτη
Σέρνονται, φεύγουν, τρέχουνε κινήγημένοι
Πρὸς τοῦ Ἡρακλῆ τὸ μεγαλόκοσμο μαγνήτη.
Μόνον ἡ ψυχὴ μου, σὰν τὸ πολικὸ τᾶστέρι
Ἀσάλευτη, ὅμως λαχταρίζοντας προσμένει
Δὲν ξέρει ἀπὸ πού ἐρχεται, πού πάει δὲν ξέρει.

(σ. 14)

Παιρῖδες! ἀέρας, γῆ, νερὸ, φωτιά! Στοιχεῖα
Ἀχάλαστα, καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος τῶν πλασμάτων,
Σὰ θὰ περάσω στὴ γαλήνη τῶν μνημάτων,
Θὰ σὰς ξανάβρω, πρώτη, καὶ στερνὴ εὐτυχία!

Ἀέρας μέσα μου ὁ λαὸς τῶν ὀνειρώτων
Στὸν ἀέρα θὰ πάη, θὰ πάη στὴν αἰωνία
Φωτιά, φωτιά κι' ὁ λογισμὸς μου, τὴ μανία
Τῶν παθῶν μου θὰ πάη ἢ λύσσα τῶν μνημάτων.

Τὸ χωμόπλαστο κορμὶ χῶμα καὶ κείνο,
Ἀέρας, γῆ, νερὸ, φωτιά θὰ ξαναγίνω,
Κι' ἀπ' τῶν ὀνειρώτων τὸν ἀέρα, κι' ἀπ' τὴν πύρα

Τοῦ λογισμοῦ, κι' ἀπὸ τὴ σάρκα τὴ λωυμένη
Κι' ἀπ' τῶν παθῶν τὴ θάλασσα πάντα θὰ βγαίνω
Ἦχον πνοή, παράπονο, σὰν ἀπὸ λύρα.

(σ. 14)

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

Ἡ δεσποινίδα Σεβαστή: Μοῦπαν πὼς μὲ γυρεύεις μόνον γιὰ τὰ χρήματά μου.

Ὁ κ. Ψηλογαϊκᾶς: Δὲ θὰ τὸ καταλάβανε, χρυσὸ μου. Ἐγὼ θέλω καὶ τοῦ πατέρα σου τὰ χρήματα.

—Γιατί, Πενηρίδη, δὲ σοῦ μιλάει πιά ὁ Στραβογιάννης; Εἴσατε πάντα τόσο ἀγαπημένοι.

—Ναι, τὸν καιρὸ πού εἴμαστε λεύτεροι, μὰ τώρα κείνος παντρεύτηκε.

—Καὶ τί ἔχει αὐτὸ νὰ κάνη;

—Ἐχει νὰ κάνη, γιατί τοῦσταίλα ἓνα βιβλίον γιὰ γαμηλιό δῶρο κι' ἀπὸ τότες δὲ μοῦ ξαναμίλησε.

—Τ' εἶταν τὸ βιβλίον;

—Ὁ χαμένος Παράδεισος.

ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΣΚΕΨΟΥΛΕΣ

Βρέθηκε ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα. Τὴν ἀνακάλυψε προχτές σὲ κάτι Πάτρια πού μοῦ στείλανε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Δηλαδή, τὴν ἀνακάλυψε ὁ κ. Χατζηδάκης. Τὴν ἀνακάλυψε ὅμως σ' ἓνα του βιβλίου πού φαίνεται καὶ λογαριάζει περισσότερο ἀπὸ ὀχτακόσιες σελίδες («Τὸ πρόβλημα τῆς νεωτέρας γραφομένης Ἑλληνικῆς ὑπὸ Κ. Κρομμύτση καὶ Ἀπάνηους εἰς αὐτὸν ὑπὸ Γ. Ν. Χατζιδάκι» «Βιβλιοθήκη Μαρασλή»). Δὲν τὸ διάβασα καὶ πιθανὸ νὰ μὴν τὸ διαβάσω ποτέ μου. Ἐχω ἄδικον, μὰ... Kurz ist das Leben, lang ist... das Buch, πού λέει κι' ὁ γερμανός. Τὸ λοιπὸν προτιμῶ τὰ Πάτρια, ὅπου τὰ βάζει πρὸ σύντομα ὁ κ. Χατζηδάκης. Ὅχι δὲ καὶ τόσο σύντομα, γιατί κάμποσο τόπο πιάνουνε οἱ τρεῖς ἀρχές του, τὰ λέει καὶ πολὺ μπερδεμένα. Μὰ τουλάχιστον σὲ μιὰ φράση του κατόρθωσε νὰ πῆ τὴν ἰδέα του παστρικά: «τίθεται βᾶσις τοῦ γραπτοῦ καὶ προφορικῶ ἐπισήμου, καλοῦ, λόγου ἡμῶν ἢ γλώσσα, τὴν ὁποῖαν λαλοῦμεν εἰς τὰς ἀρίστας καὶ ἐπισημοτάτας οἰκίας καὶ συναναστροφάς, ἐνώπιον κυριῶν καὶ ἄλλου ἐκλεκτοῦ κόσμου.» Τὰ Πάτρια, 29 Γενάρη 1905, σ. 3, στλ. 1.

Νὰ λοιπὸν πού βρέθηκε ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα εἶναι ἡ γλῶσσα πού μιλιέται στὰρχοντικὰ τὰ σπίτια (=«εἰς τὰς ἀρίστας καὶ ἐπισημοτάτας οἰκίας», μπροστὰ σὲ κυρίες—φτάνει, μάννα μου, νὰ μὴν εἶναι τίποτα κρότε στὴ μέση ἢ κάτι ἄλλα... βμηρικὰ—καὶ μπροστὰ σὲ κόσμον διαλεχτό.

Ἐγὼ, τί θαρρεῖτε; πεισματάρης δὲν εἶμαι. Τὴν παραδέχομαι κι' ἀπὸ τώρα τὴν καινούρια ἐθνικὴ ἀρχοντικὴ ἀρίστη καὶ ἐπισημοτάτη γλῶσσα. Πρέπει ὅμως πρῶτα χωρὶς ἄλλο νὰ μοῦ κάμῃ ὁ κ. Χατζηδάκης μιὰ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ τῆς γλώσσας πού μιλιέται στὰρχοντικὰ τὰ σπίτια, μπροστὰ στὶς κυρίες καὶ στὸν ἄλλον κόσμον, τὸ διαλεχτό. Εἰδεμὴ, ἐπιστημονικὴ δὲν μπορεῖ ν' εἶναι ἡ ἀρχὴ του. Λοιπὸν ἄς ὀρίση.

«Στὸν Ἄϊ Ἐλιά, στὸν Πλάτανο, ψηλά στὴν κρύα [βρύση.]

Ἐχουν οἱ κλέφτες μάζωμα, τὰ τρία καπιτανάτα.
Ἐχουν ἀρνιά πού φένουνε, κριάρια σουβλιμένα,
Ἐχουνε καὶ γλυκὸ κρασί γιὰ τὸ καλὸ τὸ κέφι,
Ἐχουν καὶ κόρη ὀμορφή πού τοὺς κερνάει καὶ πίνουν.
Κόρη σὰν ἥλιος ὀμορφή, ξανθὴ καὶ μαυρομάτα» κτλ.

Τὸ τραγοῦδι λέγεται Ἡ κλεφτοπούλα. Γενικὸς τίτλος: Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ. — Στὰ Πάτρια,